

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Мария Димитрова Великова, член на научно жури съгласно Заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ № 711 от 21.06.2017 г.

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“

Тема на дисертационния труд: „Динамика на развитието на местното самоуправление в Република Турция в европейски контекст“

Докторант: Едибе Реджаиева Ахмедова

Научен ръководител: проф. д.ик.н. Христо Маринов Иванов

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на представени от докторанта: дисертационен труд; автореферат; справка за приносите в дисертационния труд; публикации по темата на дисертационния труд.

Представените материали съответстват на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ и Наредба № 12 на ВСУ „Черноризец Храбър“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“.

Процедурата по защитата е коректно спазена.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА РЕЦЕНЗИРАНИЯ ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

Темата на дисертационното изследване е актуална и значима. Несъмнена е нарастващата роля на местното самоуправление, обусловена от високите изисквания на гражданите към неговото функциониране. Същевременно консервативният характер на Република Турция, както в почти всички сфери на обществения живот, така и по отношение на местното самоуправление, продължава да води до обективна недостатъчност на реформи и ограничен достъп до реализирането им. Конституционният модел на турското местно самоуправление години наред не е поставян като предмет на цялостно самостоятелно изследване. Това е определило мотивацията на автора на дисертационния труд да анализира съвременните тенденции и проявления на местното самоуправление в Република Турция в съчетание с исторически, сравнително-правни и функционални аспекти на проблема.

В Република Турция е налице липса на обществен консенсус по отношение на местното самоуправление и реалната му необходимост и приложимост. Не доброто

съчетаване на юридическия, икономическия, политическия и административния подход в управлението на общините предизвиква и поставя дисбаланси, които могат да бъдат преодолени с трансфер на „добри“ европейските практики и с намиране на алтернативи в процеса на управление и самоуправление.

Следователно избраният изследователски проблем е следствие на нерешени въпроси в тази област – разминаване между желания и цели, наличие на бариери и ограничения от политически, нормативен, икономически и административен характер. В този смисъл темата за динамиката на местното самоуправление в Република Турция дава възможност за изследователски постижения както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект.

Дисертационният труд е с обем 215 страници и се състои от увод, основен текст в три глави, заключение, списък с използвана литература, три приложения.

Структурата на изследването е съобразена с поставената цел и изследователски задачи.

Докторантът познава литературата и съвременните постиженията в конкретната научна област. Изследването се позовава в достатъчна степен на постигнати теоретични резултати от чуждестранни и български автори, както и на нормативни практики, вкл. и на равнище Европейски съюз. Посочени са общо 108 източници на български, руски, турски и английски език.

В съответствие с възприетата структура докторантът развива идеите си, доказва авторската теза и обосновава своите приноси.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Във **въведението** се обосновава изборът на темата от гледна точка на нейната актуалност и значимост. Дефинирани са целта и поставени за решаване задачи на дисертационния труд. Определени са обектът и предметът на изследването. Посочени са обхватът и ограниченията на изследваната проблематика, както и използваният научен инструментариум. Формулирана е авторова теза.

Методиката на изследването е избрана правилно. Използвани са общоизвестни, но приложими към обекта и предмета на изследване методи.

В **първа глава** на дисертационния труд са разгледани основни теоретични постановки на изследвания проблем. Акцентът е поставен върху: общините като обект на самоуправление и развитие; същността, механизмите, ограничителите, нормативно-

правните измерения и специфичните проявления на местното самоуправление в отделните административно-териториални единици; правомощията, отговорностите и ролята на местната власт и териториалната администрация за утвърждаване и усъвършенстване на местното самоуправление.

Представени са съвременни виждания и концепции за местно самоуправление, като е направен опит детайлно да се анализира съдържанието и обхватът на понятието „самоуправление“. Разграничени са основополагащи понятия като „местна власт“, „местно самоуправление“, „местна автономия“, „централизация“, „деконцентрация“ и „децентрализация“ (пар. 1.1.). Систематизирани са обобщения и изводи, свързани с наложилата се в Европа тенденция към регионализация (пар. 1.2.). В този контекст е разкрита връзката между местното самоуправление, административно-териториалното устройство и районирането на ниво NUTS (пар. 1.3.). Специално внимание е отделено на политиката на сближаване на Европейския съюз (пар. 1.4.). В края на главата докторантът логично достига до извода, че цит.: „На настоящия етап, регионалните и местните власти трябва да се придържат към „Териториалния дневен ред на ЕС 2020“: подобряване на полицентрично и балансирано териториално развитие; насърчаване на интегрирано развитие в градовете; засилване връзките между градските и селските райони на всички нива; териториална интеграция в граничните и трансграничните функциониращи райони“.

След аргументирано навлизане в същността и спецификата на изследвания проблем (първа глава), във **втора глава** логично вниманието се насочва към неговото фактическо състояние в реалната среда.

Идентифицирани са ключови проблеми и бариери пред осъществяване на динамичното развитие на местното самоуправление в Република Турция. Докторантът допуска, че усъвършенстването на правнонормативната основа е необходимо условие за стимулиране на опитите за усъвършенстване на самоуправленската система на общините в Република Турция, която предвид направения анализ се развива с много бавна динамика (пар. 2.1.). Направен е опит да се даде отговор на въпроса доколко състоянието на местното самоуправление в Република Турция създава възможности за неговото по-нататъшно динамичното развитие. Търсейки отговор на този въпрос докторантът прави сравнителен анализ в развитието на местното самоуправление в някои европейски страни и Република Турция (пар. 2.2.). Откроява ролята на европейското териториално сътрудничество като предпоставка за развитие на местното и регионално самоуправление в Република Турция (пар. 2.3.).

В **трета глава**, въз основа на собствено авторово проучване, са направени критичен анализ и оценка на състоянието и развитието на местното самоуправление в Община Одрин.

Изследвани са добри практики за трансгранично сътрудничество и обмен на опит между Република България и Република Турция в контекста на отговорността на местните власти за повишаването на качеството на живот в пограничните региони на двете държави (пар. 3.1.). Изведени са постижения, проблеми и предизвикателства пред развитието на самоуправлението в община Одрин. В тематично отношение основни критерии за анализ са принципите за добро местно самоуправление (пар. 3.2.). Доказано е, че преимущественото използване на юридическия подход за динамичното развитие на местното самоуправление в общината е недостатъчно. Обоснована е необходимостта от утвърждаване на качествено нови подходи, основани на нови организационни и административни процеси, която пък философия би приближила местната власт в община Одрин до реалните проблеми и потребности на населението. Акцентът е поставен върху възможностите за пособряване на организацията и дейността на административното обслужване в Община Одрин в съответствие с въведените общи правила и стандарти за предоставяне на административни услуги. Като практически препоръки, авторът на дисертационния труд отправя и няколко предложения към администрацията на Община Одрин при осъществяване на местното самоуправление (пар. 3.3.).

В **заключението** са обобщени по-съществените резултати, постигнати от докторанта.

III. ОБОБЩЕНИЕ НА ПО-СЪЩЕСТВЕНИТЕ СИЛНИ СТРАНИ И РЕЗУЛТАТИ С ПРИНОСЕН ХАРАКТЕР НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

- Систематизирани са съществуващи теоретични възгледи на утвърдени автори по разглежданата проблематика. От гледна точка на спецификата на проявление на местното самоуправление в Република Турция е обогатено съдържанието на понятията местно самоуправление, местно управление, децентрализация, деконцентрация, регионализация.
- Разкрити са ключови проблеми, бариери и предизвикателства пред местното самоуправление в турските общини, като акцентът е поставен върху организационно-правните аспекти и мениджмънта.

- Направени са предложения за подобряване на взаимодействието между местната власт, местната администрация и други обществени институции с оглед динамизиране процеса на местното самоуправление в Република Турция.
- На основата на собствено анкетно проучване е предложен удачен обхват от насоки за усъвършенстване на произтичащи от анализа страни и компоненти на системата за местно самоуправление в община Одрин, които биха могли да осигурят обогатяване на компетентности и повишаване капацитета на служителите в общинската администрация.

Като цяло приносите отразяват постиженията на докторанта, те са негово лично дело и имат характер на обогатяване и доразвиване на съществуващата теория и методология.

IV. ОБОБЩЕНИЕ НА ПО-СЪЩЕСТВЕНИТЕ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДОКТОРАНТА

- В отделни части на изложението докторантът се е увлякъл в изясняване на терминология в гранични тематични полета, както и в интерпретиране на известни теории, нормативни и програмни документи, които нямат достатъчно аналитична стойност.
- Оценявам положително възприетият подход от докторанта за обобщения и изводи, не само по отделните глави на труда, но и по параграфи на главите. Същевременно бих посочила, че в редица случаи не е постигната прецизност на изводите и обобщенията, тъй като част от тях са с пожелателен характер, или са безспорни факти или обобщения на теоретични постановки, в които няма изследователска новост.
- Наименованието на трета глава се припокрива с наименованието на пар.3.3. Означава ли това, че съдържанието на параграфа изчерпва съдържанието на главата?

Посочените бележки и препоръки не намаляват достойнствата на разработката и не оказват влияние върху общата ми положителна оценка на дисертационния труд.

V. АВТОРЕФЕРАТ И ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Авторефератът отразява релевантно структурата и съдържанието на труда и акцентира върху най-важните моменти и резултати от изследванията.

По дисертационния труд са посочени 6 самостоятелни публикации, като първата, третата и шестата публикация представят съществени части от труда.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изложеното до тук ми дава основание да приема дисертационния труд за завършен, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника към него.

Налице са необходимите основания да препоръчам на членовете на уважаемото научно жури да гласуват „за” присъждане на образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 3.7 „Администрация и управление”, докторска програма “Организация и управление извън сферата на материалното производство” на Едибе Реджаиева Ахмедова.

31.07. 2017 г.

гр. Варна

Рецензент:

(доц. д-р Мария Великова)